A In Meroe ex palma ædes, & ex aliarum arborum ramis & foliis conficiunt.

Afrorum paſtoralium domicilia ſunt ex virgultis compacta, ſuſpenſis circa lentiſcos, & ea quoquo verſus verſatilia. *Herod. lib.4.*

Britanni & Suevi primitùs in tuguriis unà cum armentis habitarunt. *Alex. lib.5. cap.25.*

Lateribus.

Athenienses, cùm anteà ſpecus & ſaltus incolerent, primi lateritias ædes calce & cæmentis conſtruxere. *Alex. ab Alex. lib.5. cap.25.*

Paramedesidæ, agreſte hominum genus, Bactrianis ad Occidentem conjuncti ſunt. Tuguria latere ſtruunt in montibus, foramine ſupernè relicto, unde lumen accipiunt. Altis præmuniuntur nivibus.

Cratibus, Paleis.

Gallis domicilia pluteis & cratibus intexere mos erat, Maſſilienſes ex paleis ſibi domos conficiebant. *Alexand. ab Alex.*

Sale.

B In promontorio Africæ, quod porrigitur uſque ad Herculeas columnas, eſt effoſſio ſalis, decem dierum itinere, cujus incolæ domicilia ſua faciunt ex micis ſalis. Iſti enim jam tractus Africæ vacant imbribus: nam ſi plueret illic, non poſſent manere parietes ſalis. *Herod. lib. 4.*

Piſcium coſtis.

Qui ſunt verſus Arctum Æthiopes Ichthyophagi, ex coſtis cetorum incuruis, quas mare plurimas effert, ex utroque poſitis latere, colligatiſque, quas maris alga operiunt, habitacula ſibi extruunt, ad evitandos æſtus, natura ſibi artem ex neceſſitate ad ſe tuendam reperiente. *Diod. lib. 3. c. 3.*

Teſtudinibus.

Chelonophagi Africæ populi, partim ex alga, partim ex teſtudinum teſtis domos adverſus tempeſtates tegunt. *Alex. lib.5. cap.25.*

Teſtis ovorum.

Spithamiæi Pygmæi ex ovorum putaminibus & pennis ædificia comparant.

QUO ORDINE.

Sparſim.

C Hammonii populi Africæ, diſperſis tuguriis habitant. Medium nemus pro arce habent, triplici muro circundatum.

Germani priſci non cohærentibus ædificiis habitabant, ſed ſuam quiſque domum ſpacio circundabat, propter metum incendiorum. *Alexand.*

Vicatim.

Burgundiones dicti ſunt, quòd olim vicos habitarent, qui eorum lingua Burgi vocantur. Græcis πύργοι, à communione ignis, ὲκ πυρός.

QUA FORMA.

Magnifica, Sumptuoſa.

Medi diverſoria habent magnis receſſibus circundata, & nemoribus manu conſitis.

Arabes & Sabæi, limina, poſtes, cellas, fulcimenta, parietes, & domorum tecta habent auguſtiſſima ex ebore, auro & argento, atque ſumptuoſo lapide & ſmaragdo, luxu ingenti; laquearia verò citro & ebore extructa, qualem Al- D cinoi domum Homerus tradit, auro, argento, electro atque ebore fulgentem. *Alex. lib.5. c. 24.*

In tantùm magnitudinis Romæ urbis ædificia proceſſere olim, ut tota ædificiis exurgeret in quatuor aut quinque contignationes, & multa tabulata tecta excitarent, maximaſque domos maximis domibus imponerent, ut orator Ariſtides profeſſus fuit. Itaque Auguſto Cæſari, ne urbs ruinis laboraret magna mole ædificiorum, ne quis ſupra ſeptuaginta pedes ſublimiùs ædificaret, inhibere neceſſe fuit, licèt ipſe modicas ædes incoleret, & thoro modicè inſtrato cubaret. Quod & Nero Cæſar poſt incenſam urbem, dimenſis vicorum ordinibus & viarum ſpaciis, ſtatuit, ne ultra præſcriptum ædificia tollerentur. Quare Æmilius Porcina à L.Caſſio accuſatus, & pœna multatus fuit, quòd villam nimis ſublimem ædificaſſet. Produnt, Tyrios adeò editas maximis contignationibus domos aliquando ſtruxiſſe, ut parum abfuerit, quin tota terræmotu corruerit. *Idem.*

* Habet etiamnum Genua, ut oſtentet ædificiorum ſuperbiam: quomodo etiamnum Venetiæ, Neapolis: at nulla earum eſt, quæ cum Antverpia conferatur, ſi vulgarium & civilium ædificiorum ſplendorem, ordinem, & commo- E ditatis ſpectatæ rationem quis conſideraverit.

* Sed jactet ſua univerſus orbis ædificiorum miracula: habet Hiſpania apud Eſcuriacos, quod reliqua præcellat & ſuperet, quod Philippus II. Hiſpaniarum Rex, voto adſtrictus, poſt memorabilem illam victoriam adverſus Henricum II. Galliarum Regem ad D.Quintini fanum obtentam, excitavit, & à loco, Eſcuriale appellatur. Et ſanè tantus eſt hujus ædificii ſplendor, ut deſcribi non poſſit. Eſt enim in eo monaſterium S.Laurentio, quo die victoria hæc obtenta, ſacrum, imò quatuor monaſteria totidem angulis conſtructa; & præter hæc, curia regia tam ampla, ut quatuor Regum habitationi ſufficiat, tot aulis, atriis, porticibus, conclavibus inſtructa. Fontes intra ſepta Palatii ſupra XL. tantuſque ſerarum & clavium numerus, ut ſpecialis eorum præfectus debeat conſtitui. Singula monaſterii latera, quæ quatuor angulos habent, continent paſſus CCXXIV. præter illud quod Regis palatium ambit. Bibliotheca hìc viſitur ad CLXXXV. pedes longa, lata XXXII. regio ornatu, & librorum copia inſtructa. Eſt etiam hìc Academia inſignis, in qua facultatum omnium diſciplinæ traduntur. Omnia autem ex F marmore variegato, Cryſtallo, Jaſpide, aliiſque pretioſis lapidibus fabricata ſunt, ita ut meritò omnium orbis miraculorum unicum hoc velut miraculum quis nuncupaverit. Illius Iconem in æs inciſam, propoſuit cuivis inſpiciendam *Abrahamus Ortelius* Coſmographus celeberrimus.

* Magnificentia & ſplendor, etiam communium Ædificiorum civitatis Antverpienſis, ſpectandum ſe præbet in hoc Theatro, idque non immeritò, cùm illa hac in re nulli alteri cedat. Eminet autem Hanſeaticæ congregationis domus, quæ & capaciſſima & mercimoniis recondendis peropportuna. Hanc ſequuntur Aquiſgranenſium olim refugium, & Anglicæ Societatis domus. Verùm utraque meliori Societatis munificentia Reipub. dedicata, longè majorem ſplendorem accipit, quàm priùs habuerat.

☞ *Plura reperies Titulo de Prodigalitate in Ædificia.*

☞ *Quære nonnulla ſub titulo de Tarditate, Celeritate in ædificando.*

Ædificia Vilia, Sordida, Tenuja.

Fuit inſtitutum Lycurgi apud Spartanos, ut domorum G culmina ſecuri, januas verò ſerra diſcindant, ne quis inſigniùs altero ædificaret. Quare Ageſilai domus ab inopi & privata haud diſſimilis fuit, ſicut Pompeij domus uſque ad tertium triumphum. *Alex. lib.25. c.24.*

A principio urbis Rom. tam ſimplex vitæ cultus, ut rudicamento conſtructas domos, & ſcandulis robuſteis aut ſtramenteis contectam urbem annos quadringentos uſque ad Pyrrhi bellum legamus. *Idem.*

De Apro, Martialis *Epigrammatum lib.11.* ſic ſcribit:

Ædes emit Aper, ſed quas nec noctua vellet
Eſſe ſuas, adeò nigra vetuſque caſa eſt.
Vicinos illi nitidus Maro poſſidet hortos:
Cœnabit bellè, non habitabit Aper.

Apud Calecutios Indos ædes regiæ ſolùm ex lapide ſtructæ ſunt: reliquis per leges minimè licet ædificare magnificè, quamvis ditiſſimi ſint. *Oſorius lib.2. rerum Em.*

* Scriptores.

De origine Architecturæ & ædificiorum, *Polydorus Virgilius lib.3. c.7.* De ædificandi ratione, *Bruſon. lib.1. c. 11.* De H ædificiorum vanitate, *Corvinus in Apoph.* De ædificiis veterum & novorum, *Raph. Volater. lib. 27.* Duodecima hora ædificare quid ſit, *Cælius Rhod. lib.12. c.9.*

De Ædilis officio & munere, *Plut. in Mario, Livius lib. 4. ab Vrbe condita, Vitruvius in præfat. lib. 10. Alex. ab Alex. lib.4. c. 4. lib. 6. cap. 1.* Quando primùm ædilitas cœperit, & quot fuerint ædiles, & qui curules, & qui plebei, *idem Alex. ab Alex. lib.4. c. 4.* De ædilium edicto, *Gell. lib. 13. c. 13.* Loca ædilem metuentia, *Cælius Rhodig. lib.30. c.19.*

* Ædiles.

Qui Et Unde Dicti.

Ædiles Latini appellarunt à ſacris & publicis Ædibus tuendis. Græcis ἀγορανόμυς, à fori rerum venalium cura. Fuit Romæ magiſtratus & honor; uti latiùs dicetur *in loco de Magiſtratu*: ſicut & in municipiis, ubi quinquennalis Magiſtratus. *Perſius Sat. 1.*

A *— Italo quod honore ſupinus*
Fregerit Heminas Arreti Ædilis iniquas.

Erat namque illorum munus pondera injuſta & menſuras iniquas auferre & frangere, & multare eos, qui illis utebantur.

Genera Duo.

Apud Romanos Ædilium duo ordines erant: quorum alter ſella, quæ curvos haberet pedes, utebatur, in qua ſedentes jus dicebant, & nomine Magiſtratus dicebantur: alter popularis ordo erat, à quo ad priorem fiebat provocatio. *Plut. in Mario.*

Electio, & Functio.

Ædiles ex ſecundis & primis cenſibus, quinque eligendos *Plato* cenſuit. Nempè ut decem per ſuffragia eligerentur, è quibus quinque per ſortes educantur, & approbentur.

Ædilibus circa forum omnia curæ eſſe debent, & poſt templorum viſitationem, omnia in foro curare eos convenit, ne quis injuriam inferat in his, quæ ad hominum uſum pertinent. *Plato de legib. Dial.8.*

Idem munus obtinent & Æditui. Quos modò appella- B mus eos, qui fabricis Eccleſiarum præficiuntur, earumque proventus adminiſtrant. Dicti à tuendis ædibus.

Olim apud Romanos dicebantur Æditui ſive Æditumi, quaſi ædium intumi, ut notat *Pierius lib.43. hieroglyph. c.8.* quòd ante ipſa templa ſederent; quod etiam Hebræis uſitatum, ut conſtat ex *Pſal.69.*

☞ *Quære pleraque in tit. de Magiſtratu.*

Ægritudo.

☞ *Vide Morbus.*

Ægri. Ægroti.

Definitio Et Etymologia.

ÆGer ſive Ægrotus, νόσημ☉ Græcis, pro iiſdem communiter ſumuntur; vult tamen *Servius*, Ægrum tam C de animo, quàm de corpore dici: Ægritudinem de corpore tantùm. Dicitur Æger juxta *Iſidor. lib.10.* quòd agatur infirmitate. Sed *Feſtus* ab *aí* voce dolentis deducit. Unde & veteres nigrum ſcribebant.

ERGA ÆGROS BENEVOLENTIA.

Nempè,

Eos viſitando, miniſtrando.

Joas Iſraelitarum Rex, Eliſæum Prophetam ægrum viſitavit. *4. Reg. cap.13.*

Charitatis nomine laudatus Samaritanus, qui à latronibus cæſum fovit, ejus vulnera obligavit, infundens oleum & vinum. Etſi autem myſterium hìc lateat majus, nihil tamen prohibet, rem geſtam parabolæ loco fuiſſe à Chriſto adductam. *Lucæ 10.*

Alexander Macedo, per Cabazam regionem ducens, ſenio jam confectum militem Macedonem nimio frigore obſtupefactum, ipſe ſublimi & propinqua igni ſede confidens, animadvertit: factaque non fortunæ, ſed ætatis utriuſque æſtimatione, deſcendit: & illis manibus, quibus opes Darii afflixerat, corpus frigore duplicatum in ſuam ſedem im- D poſuit: id ei ſalutare futurum ducens, quod apud Perſas capitale extitiſſet, ſolium regium occupaſſe. Quid ergo mirum eſt, ſi ſub eo duce tot annis militare jucundum ducebant, cui gregarii militis incolumitas proprio faſtidio charior erat? *Val. lib.5. c.1. & Front. lib.4. cap.6.*

Pyrrhus Epirotarum Rex, lienoſis exiſtimabatur opitulari, cùm gallum gallinaceum album immolans, ſupinis jacentibus lienem pede dextro premeret leniter. Neque erat adeò pauper quiſquam aut abjectus, cui petendi denegaret curationem. Peracto ſacrificio, gallum accipiebat, eratque hoc præmii ei gratiſſimum. Illius pedis fertur pollex fuiſſe divina virtute præditus: ac cremato poſt fata ejus reliquo corpore, repertus inviolatus eſt, & intactus ab igne. *Plut. in Pyrrho, & Plinius lib.7. cap.2.*

C. Jul. Cæſar amicos tanta ſemper facilitate indulgentiaque tractavit, ut C. Oppio comitanti ſe per ſylveſtre iter, correptoque ſubita valetudine, & in diverſorio loco, quod unum erat, ceſſerit, ac ipſe humi, & quidem ſub dio accubuerit. *Suet.*

Cn. Pompejus Magnus, cùm poſt bellum cum piratis geſtum in Aſia non tantùm Mithridatem Armeniæ Regem po- E tentiſſimum viciſſet, ſed fugaſſet etiam penitùs, urbem Nicopolim in eo agro, in quo victoriam peperit, ædificavit: in eaque ſaucios milites, & eos qui jam per ætatem bellum gerere non poterant, habitare juſſit. *Dion. Nicæus, & Xiphilinus.*

M. Antonius milites in expeditione Parthica inſidiis circumventos & vulneratos conſolatus eſt, circumiens eos, lacrymarum plenus & dolore percitus. *Plut. in Antonio.*

Tiberius Cæſar Rhodi modicis contentus ædibus, nec multò laxiore ſuburbano, genus vitæ civile admodũ inſtituit: ſine lictore, aut viatore, gymnaſio interdũ obambulans, mutuaque cum Græculis officia uſurpans, propè ex æquo. Fortè quondã in diſponendo die, manè prędixerat, quicquid ægrorũ in civitate eſſet, viſitare ſe velle. Id à proximis aliter exceptum eſt: juſſique ſunt omnes ægri in publicam porticum deferri, ac per valetudinum genera diſponi. Perculſus ergo inopinata re, diu quid ageret incertus, tamen ſingulos circuit; excuſans factum etiam tenuiſſimo cuique, & ignoto. *Sueton.*

Trajanus cum Decebalo Dacorum Rege in Tapis prẹlio congreſſus, Barbaros ingenti clade afflixit. Nec incruenta F Romanis obtigit victoria. Sed quum multi vulnerati eſſent, faſciæque ab obligandas plagas deſiderarentur, pro ſauciorum copia, veſtem ſibi Trajanus conſcidit in eum uſum, eamque militibus benignè partitus eſt: iis qui in acie occubuerant, aram conſtituit & annuas inferias. *Sabell. lib.4. Enn. 7.* Idem ſolebat ægrotantes amicos viſere, depoſita imperatoria majeſtate. *Auſonius.*

Adrianus Imp. ægros bis ac ter die, & nonnullos equites Romanos ac libertinos viſitavit, ſolatiis refovit, & conſiliis ſublevavit, inſtar privati hominis. *Cuſpin.*

Alexander Severus Imp. milites morbo afflictos viſitabat. *Cuſpin. & Lamprid.*

Gratianus Imp. in amicorum officiis ſedulus, liberalis, & adeò comis, ut ægros ſæpè inviſeret, medelis conſolatos foveret, fomentis ſanaret, & ſumptibus aleret. *Idem.*

Placilla, Theodoſii Romanorum Imp. uxor pientiſſima, cùm reprehenderetur à ſuis, quòd ægrotos viſitaret, atque pauperibus etiam liberaliter facultates ſuas elargiretur: reſpondit, Imperatrici largitionem, ſibi manuum opus pro imperii adepti gratiarum actione convenire. *Nicephorus* G *Callectus lib.12. cap.42.*

S. Germanus, quum in Italiam contenderet. Alpeſque ſuperaret, ſenem claudum, quem torrentem tranſire non poſſe proſpexerat, propriis humeris trajecit. *Bonſin. lib.4. Dec. 1.*

Martyrius monachus in Lycaonia ſub Tyberio, ex ſuo monaſterio viſitationis gratia ad aliud exſpatiatus, invenit inter eundum leproſum quendam, quem denſis vulneribus elephantinus morbus per membra fœdaverat. Eum ex commiſeratione humeris levavit, ac ſecum tulit. Cùm ad monaſterium veniſſet, ſpiritualis pater ejus monaſterii magna voce clamare cœpit: Aperite portas, quia frater Martyrius venit Dominum ſecum portans. Inde ſtatim leproſus ille de collo ejus deſiliens, in ſpecie ea apparuit, qua recognoſci ſolet ab hominibus redemptor generis humani Chriſtus, & paulò pòſt ad cœlum Martyrio aſpiciente ſublatus eſt, ſubinde reclamans: Quoniam non erubuiſti, Martyri, me ferre in terris, ego non erubeſcam te geſtare ad cœlos. *Gregor. ſuper Euang. homil.39. ex Epiph. Diac.*

Conciliavit ſibi Galenus Pergamenus medicus maximè plebis & tenuioris fortunæ hominum animos, quòd medica- H mentis ſimplicibus vulgaribuſque, & paratu facilibus, plurimùm utens, & recta victus ratione ſine pharmacis, ubi id fieri poterat, curans, eorum, quos ſuſcipiebat curandos, facultates minimè opprimeret. Quin etiã ut meliori fide ac ſumptu minore medicaméta haberent cõpoſita, ſuis manibus plerũq; confecta officioſiſſimè ægris adminiſtrabat: in egenos interim non exiguam ſuarum facultatum portionem erogans, artemque ipſam non avaritia ductus, aut quapiam cupiditate, ſed propter ſolam virtutem piè ſimul & religioſè exercens. Ægros motibus placidiſſimis ita exhilarabat, ut vel ſolo ſermone eos videretur reſtituere. *Geſnerus in ejus vita.*

Balduinus I. Hieroſolymorum Rex, Philarchi Arabis uxoré gravidam, quã ſecum in Arabica expeditione in prẹda captivam abduxerat, cùm eam partus dolores in via obruiſſent, benigniſſimè tractavit. Etenim recurrens deponi eam, ex ſpoliiſque hoſtiũ ſubſterni veſtimenta juſſit, amiculoque ſuo illam operuit, abiitque, remanere cum domina ſervo juſſo, ac quadã ex captivarum grege, quæ obſtetricis munere fungeretur: ſimul camelo fœta ad infantem eo lacte alendum relicta,

A aquaque in utre, ac fructibus in ſportula agreſtibus ad puerperam ſuſtentandam, reliquum iter confecit. *Æmil. lib.5.*

Adolphus, Oſnabrugenſis Epiſcopus, quoties iter faciebat in Varſternovv, itinere medio caſulam leproſi ſubiens inviſebat, & invitabat ad patientiam, propoſita ei in exemplum Chriſti paſſione, ſimul etiam eleemoſynam relinquens. Pertæſi miniſtri moræ, effecere, ut tranſituro per viam Epiſcopo, ille ſubduceretur. Intravit de more Epiſcopus, & quem illi dudùm tranſtuliſſe videbantur, ne ibi tempus perderet Epiſcopus, videt ille ante ſe in loco ſedere conſueto. Cui quum ſolita monita repetiiſſet Adolphus, in gratias ſolvitur leproſus, dicens, ſe doctrinis ejus plurimùm profeciſſe, & videntibus cunctis qui aderant, ſpiritum efflavit; dabat ſigna ſanctitatis, cunctis admirantibus, & de ſua fraude quam commiſerant dolentibus. Adeò autem teſtatæ ſanctitatis moriens Epiſcopus fuit, ut qui lapidem ſepulturæ ejus tranſiens inhonorato pede tangeret, eo die ſingularem ignominiam incurreret. *Crantzius lib.7. Metrop. cap.19.*

Eo bello ſacro, quo Fridericus I. Imp. in Armenia periit, quum multi per æſtum inſuetum ex peregrinis languerent, B & acceptis in prælio vulneribus deficerent, primi cives Lubecenſes & Bremenſes, productis velis de navibus ſuis, fixere papilones, ſub quas ægrorum multitudinem comportarunt, pietatis ſtudio illis obſequentes. Viderunt piam illorum operam principes, Fridericus Sveviæ dux, & Imperialis Cancellarius Conradus, & collata in uſus egentium grandi pecunia, pietatis exemplo etiam ipſi inclaruerunt, & quoniam forti in armis operæ nullus erat uſus, ad pietatem intenderunt ſtudia; proceſſitque res uſque adeò, ut primùm ejus rei firmitatem quandam ſtatuerent ſub titulo Mariæ Virginis, quam multi etiam militares ſubierunt. Inde militaris ille ordo provenit, qui dicitur Teutonicorum: quem deinde, aliquot intercedentibus annis, Fridericus II. Imperator obtinuit à ſummo Pontifice confirmari. Lubecenſes & Bremenſes, quia primi fuere, qui fundamenta ordinis jecere, inter militares aſſumuntur in ordinem: quum alios plebejos non admittant, niſi in chorum pſallentium. *Crantzius lib.6. Vand. c.28.*

Paulus II. Pontifex, adhuc Cardinalis, tantæ humanitatis fuit, ut in ægritudinibus curiales ipſos, qui aliquo in pre- C tio erant, inviſeret, & quibuſdam remediis adhibitis, eos ad valetudinem adhortaretur. Semper enim domi habebat unguenta Venetiis avecta, oleum, theriacam, & cætera id genus, quæ ad curandam valetudinem faciunt. Ex his aliquid ad ægrotos mittebat. *Platina.*

Mos erat Alphonſo Aragonio Siculorum regi, quocumque in loco Euchariſtiam ferri perſpexiſſet, relicto equo quo ferebatur, pedibus eam proſequi in locum quo perferebatur. Dum hoc peragit, contigit ſemel in vetulæ domum ingredi, ſanguinis fluxu laborantis. Cùm autem certior factus eſſet, ejuſmodi morbo plurimùm jaſpidem conferre, miſit ſtatim, qui unum quem habebat præferret, ipſeque mulieris manui eum inſeruit. Brevi autem liberata anus, cùm poſt aliquod tempus ad Alphonſum veniſſet, gratias pro accepto beneficio actura, excuſavit ſe, quòd jaſpidem non retuliſſet, ne ei daretur vitio, quia ſiniſtro caſu eum amiſerat. Cùm autem qui adſtabant, graviter increpaſſent, ſubridens Alphonſus: Mater, inquit, mea, hi qui valetudinis ſuæ nullam rationem habent, mirantur, ſi tu, ut valere poſſis, jaſpidem retinuiſti. O humanitatem inſignem, regem clariſ- D ſimum cum vetula tam humanè urbanèque ſe gerere. *Fulg. lib.5. c.1.*

Idem, cùm apud Juliani templum juxta Neapolim, militem graviter prælio vulneratum vidiſſet, ſuo ſudario vulnus ejus obligavit. Cùm verò nullam ſpem vitæ præſentis haberet, ad beatam & immortalem hortatus eſt: mortuumque ſepeliri diligentiſſimè curavit. *Panormit. lib.3. de Alphonſi rebus geſtis.*

Matthias Corvinus, Hungariæ rex, in caſtris militum ægrorum contubernia luſtravit, cibum porrexit, conſolatus eſt, vulnera obligavit. *Bonfin. lib.7. dec.4.*

Carolus Navarræ princeps, Joannis Alphonſi filius, etiam infimis & ſordidis homuncionibus opem ferre non recuſabat cum ipſe morbi cujuſdam abdita medicamenta teneret: etiam tunc cùm ob morbum pharmaca ſumpſiſſet, & aeris aſperitatem fugere deberet. *Pontan. c.6. de benef.*

M. Ant. Columna tormento graviter vulneratus fuerat, Gallis & Venetis Veronam obſidentibus. Odettus Lotrechius Gallus, inſubrium præfectus, tametſi hominem, qui omnibus bellis acerrimus Gallorum hoſtis extitiſſet, publicè oderat, atque ut erat potiundæ urbis & militaris gloriæ avi- E dus, plurimùm adverſarii ducis incommodo lætaretur: tamen quum ſingularis viri caſum magnoperè doluiſſet, & medicum obtulit, & quotidie ad eum graviſſimarum rerum munera, ſicuti morbi & afflictæ urbis miſeria flagitare videbantur, officioſè humaniſſimèque tranſmiſit. *Sab. ſuppl. lib.8. ex Iovio.*

Pacomius Abbas fratribus morbo implicitis aſſedit: non dedignatus miniſtri operam, ut obſequium præſtaret Domino jubenti ac dicenti: Qui major eſt veſtrum, fiat ſicut minor; & qui præceſſor eſt, ſicut miniſtraſtor. *Marulus lib.1. cap.5.*

Bernardinus, antequam Minorum religionem profiteretur, in omni charitatis negotio aſſiduus erat. Senæ peſtilentia laborabant plerique, contagioſam morbi vim timentes urbe exceſſerant; & illi quoque qui manſiſſent, cum ea familia, in qua æger quis eſſet, commercium habere formidabant. Solus Bernardinus ſic deſtitutis neceſſarium præſtare miniſterium decrevit. Duodecim juvenibus perſuaſit, ut ſecum infirmis ſerviendo, Chriſto ſervirent. Cum hoc comitatu domos laborantium ingredi, ſanos conſolari, F ægrotis mederi, indigentibus de victu, defunctis de ſepultura providere; ſed ante omnia curare, ut piè & religioſè hinc emigrarent. Ipſe in tam præſenti periculo incolumis ſervatus, multò magis poſteà profuit hominibus prædicando, quàm tunc profuerat miniſtrando. *Marul. lib.3. c.2. & Sab. lib.5. c.2.*

* Brigida Abbatiſſa, minorem ſe iis, quibus præerat, exhibebat. Quaſdam in monaſterio longa valetudine oppreſſas, ut ſaltem ſquallore levarentur, lavari juſſerat; ſed ancillis ſororibuſque cæteris cunctantibus, protinùs ipſa accedens lavit, tantumque humilitas Abbatiſſæ valuit, ut illæ lotæ eveſtigiò ſanarentur. Tres erant diverſis infirmitatibus laborantes, paralytica, dæmoniaca, leproſa. Magnum miraculum fuit, tales languores curaſſe; ſed non minùs mira extitit humilitas, ſic affectas laviſſe. *Marul. l.1. cap.5.*

* Elizabetha regis Pannonum F. & Ludovici Landgravii Thuringiæ Principis conjux, mendicum infirmum, ſquallidum, olidum, ſuo recipere ſinu, ſuiſque manibus crinem illius pectere, tondere, caput lavare, totum cor- G pus, quantum licuit, à pedore ſordibuſque vindicare non erubuit. Multos prætereà ejuſdem ſortis pauperes viſitare, benignè conſolari, ad patientiam exhortari, cibos porrigere, potum propinare, modis omnibus opem ferre, & ulceratorum plagas contrectare, tegere, linire, circumligare, & ſi quando faſciæ deficerent, ſui capitis velamento obvolvere. Defuncto marito, cùm multorum pauperum capax conſtruxiſſet habitaculum, ſemet illis in miniſterium dedit. Ibi puerum quendam, ventris profluvio laborantem, ipſa in ſuis ulnis ad exonerandam alvum, etiam noctu conſurgens, pluries portavit. Ibidem mulieris leproſæ curam habens, omnia illi libenter præſtitit, officioſèque miniſtravit, quæ ipſa per infirmitatem non poterat. Poſt hæc non eſt paſſa ſe ab ancillis vocari dominam, ſed ſororem, & eis aliquò de induſtria emiſſis, ipſarum interim munus uſurpabat, vaſa lavando, coquinam parando, pavimenta verrendo, utenſilia ſuis diſponendo locis, cæteraque diligentiùs exequendo, ancillis etiam ſe humiliorem fecerat. Nunquam ad tantam humilitatem deſcendiſſet, niſi priùs ardentiſſimæ charitatis fervore medullitùs incaluiſſet. Nihil quippè tam par- H vum aut tam vile eſt, ut id ſe ducat indignum, qui perfectè diligit. *Marul. lib.1. cap.5.*

* Maria de Ognies cognomento dicta, de pago Nivella, Epiſcopatus Leodii, ipſa vitæ ſanctitate maritum pellexerat, ut caſtitatem ſervaret. Ambo ergo Chriſto non modò ſervientes, lepræ morbo affectis miniſterium impendiſſe dicuntur: non languoris deformitas, non tabes, non ſanies fæculenta, non morbi evitanda contagio obſtitit. Miſerabilior ægrotantium facies, miniſtrantium curam magis accendebat. *Marul. l.3. c.2.*

* S. Macarius olim viſit monachum morbo laborantem, quæſivitque, ecquid deſideraret? Parum, inquit, panis recentis ex flore farris melioris. Pinſebant autem ibi tunc religioſi farinam ipſimet ad uſum totius anni; ſic enim illic mos obtinuerat. Ter ego beatus ille, ſuoque nomine digniſſimus Macarius, homo natus annos nonaginta, ea ætate profectus Alexandriã, panes, quos ſecũ aridos & ſiccos acceperat, delicatioribus permutavit, & ægro allatos porrexit. Macte ſenex labore, virtus nunquam langueſcit, viget in fractis membris,

A & frangitur in delicatis. Senium non ſentit charitas. *Matth. Roderus p.3. viridarii Sanctor. cap.7. n.19.*

* Quidam Appollinius nomine, ἀπὸ πραγματευτῶν, id eſt, à negotiatoribus, cùm mundo renuntiaſſet, & montem Nitriæ habitaſſet, & nec artem diſcere poſſet, nec litteras, quòd ætate eſſet provectus: viginti annis, quibus vixit in monte, habuit exercitationem. Suis pecuniis & ſuis laboribus emens Alexandriæ vaſa medica omne genus, univerſæ fraternitati ea ſuppeditabat ad morbos, & licebat eum videre uſque ad horam nonam diſcurrentem obeundo monaſteria, & oſtium ingredientem, & viſentem, num quis decumberet. Portabat autem uvam paſſam, mala punica, ova, panem ſiligineum, & ea, quibus opus habent ægroti. Hanc ſibi conferentem invenit vitæ rationem uſque ad ſenium Chriſti ſervus. *Palladius in hiſt. Lauſiaca, ſect.4. Niceph. lib.11. c.35.*

* Quodam tempore accidit, ut avunculus ſancti Bernardi Galdricus, qui & ipſe zelo ſimili ejus manſuetudinem duris increpationibus obruebat, graviſſimis febribus laboraret. Demum ingraveſcente morbo, ipſa doloris magni- B tudine ſuperatus, Abbatem humili obſecratione compellat, ut ſui miſereatur, & opem ſibi ferat, quam cæteris conſuevit. At ille, cujus ſpiritus ſuper mel dulcis, primùm leniter breviterque commemorans crebras hujuſmodi objurgationes ipſius, & imponens ei, ne fortè hæc diceret tentans eum: perſiſtenti tandem manum imponit, & febrem abſcedere jubet. Nec mora, ad imperium ejus reliquit eum febris, expertum in ſemetipſo, quod in cæteris arguebat. *Guil. Abbas in vita Sancti Bernardi lib.1. cap.10.*

* Venerabili omni Dominico die hoc habebat in canone, vel æſtate, vel hyeme, ſancta Radegundis Regina, ut pauperibus collectis, primum morum ſua manu de potu dulci porrigeret, puellæ poſteà committens, ut omnibus poſteà propinaret; quia ipſa feſtinabat ad orationem recurrere, quo & curſum conſummaret, & Sacerdotibus ad menſam invitatis occurreret: quos adhuc regali more, ad propria cùm redirent, ſine munere non laxaret. Hanc quoque rem intermiſcendam qua peragebat dulcedine? Cùm leproſi venientes ſigno facto ſe proderent, jubebat adminiculæ, ut unde vel quanti eſſent, pia cu- C ra requireret. Qua ſibi renunciante, menſam parari juſſit, itemque cochlearia, cultellos, cannas, potum & calices. Sola ſubſequente, intromittebantur furtim, quo eos nemo perciperet: ipſa tum mulieres variis lepræ perfuſas maculis comprehendens in amplexibus, oſculabatur vultus, toto in Deo diligens animo. Deinde menſa poſita ferens aquam calidam, faciem lavabat, manus ungens & ulcera, & rurſus adminiſtrabat ipſa, paſcens per ſingulas. Recedentibus præbebat auri vel veſtimenti, vix una teſte, munuſcula. Miniſtra tamen præſumebat, etſi non ſine blandimentis, ſic appellare Sanctiſſimam: Domina, quis te oſculabitur, quæ ita leproſos amplecteris? illa reſpondebat benevolè: Verè, ſi me non oſculeris, hinc mihi cura nec ulla eſt. *Fortunatus l.1. vitæ c.9.*

* Quis poſſit ſiccis oculis Paulam narrare morientem? Incidit in graviſſimam valetudinem, imò quod optabat invenit, ut nos deſereret, & pleniùs Domino jungeretur. In quo languore, Euſtochii filiæ probata ſemper in matrem pietas, magis ab omnibus comprobata eſt. Ipſa aſſidere lectulo, flagellum tenere, ſuſtentare caput, pulvillum ſuppo- D nere, fricare pedes, manu ſtomachum confovere, mollia ſtrata componere, aquam calidam temperare, mapulam apponere, omnium ancillarum officia prævenire, & quidquid alia feciſſet, de ſua mercede putare ſubtractum. Quibus illa precibus, quibus lamentis & gemitu, inter jacentem matrem & ſpecum Domini diſcurrit, ne privaretur tanto contubernio, ne illa abſente viveret, ut eodem feretro portaretur? *D. Hieron. ad Euſtoch. Virgin.*

* Quædam ſoror ordinis S. Dominici, quam Andream vocabant, cancri morbo laborabat in pectore, illud valdè devaſtante. Tantus autem ex eo vulnere exhalabat fœtor, ut nemo, niſi obſtructis naribus, poſſet ad eam propiùs accedere. Inde fiebat, ut vix ullam poſſet obtinere, qui ei vellet miniſtrare. Audiens hoc Virgo Chriſti, intelligenſque eam ſibi derelictam, mox eam adiit, & jucunda facie ſuum ei ſervitium, donec curaretur, obtulit. Valdè hoc miſeræ illi gratum fuit, maximè cum ſe cerneret omnium penè ope deſtitutam. Servivit igitur juvencula ſeni viduæ, & licèt increſceret fœtor abominabilis, nihil omiſit eorum, quæ eſſent ægrotæ impendenda. Adſtabat ei aſſiduè nihil obſtructis naribus, vulnus detegebat, abſtergebat, abluebat, E pannis obligabat, nullum interim horrorem, nullum tædium præ ſe ferebat; ſed hilari animo & jucunda facie omnia efficiebat, etiam ipſa ægrota ſtupeſcente ad tantam juvenculæ conſtantiam & charitatem. Vidit autem hæc, & invidit coluber tortuoſus, & ut impediret, ſummam navavit operam. Cùm autem voluntatem ſanctæ Virginis movere non poſſet, quippè in Chriſto fundatam, quodam die, ſancta Virgine vulnus detegente, fœtore intolerabili ſtomachum ejus propè evertit, ita ut ad vomitum propenderet. At ſancta Virgo ipſa irata ſic alloquebatur corpus ſuum: Itane abominaris tu ſororem tuam Chriſti ſanguine redemptum, cùm poſſis in eundem, vel etiam deteriorem morbum incidere? Vivit Dominus, non feres iſtud impunè; ſimulque faciem in pectus ægrotæ inclinans, os & nares horrendo illi vulneri applicuit, ſicque permanſit diu, donec ſentiret ſpiritum jam ſibi carnem calcitrantem ſubdidiſſe, ac illam nauſeam extinxiſſe. Videns autem hoc ægra fœmina, exclamavit: Ceſſa, ceſſa, chariſſima filia, noli teipſam tam immani pudore corrumpere? *Ex Raymundo Capuano lib.2. vitæ S. Catharin. Senen. cap.9.* F

* S. Gallicanus Martyr, vir conſularis, qui trumphalibus inſulis ſublimatus, & Conſtantino Auguſto charus, à ſanctis Joanne & Paulo ad Chriſti fidem converſus eſt; qua ſuſcepta, cum ſancto Hilario ad Oſtia Tiberina ſecedens, hoſpitalitati, & infirmorum ſervitio totum ſe dedit: cujus rei fama in toto orbe divulgata, multi undique illuc venientes videbant virum ex Patritio & Conſule lavantem pauperum pedes, ponentem menſam, aquam manibus effundentem, languentibus ſolicitè miniſtrantem, & cætera pietatis officia exhibentem. *Vſuardus, & Ado in Martyrolog.*

* Hìc minimè prætermittenda viſa eſt ſodalitas Bethunienſium ea, quam partim ab effectu, partim ab auctore, charitatem Eligianam vocant, qua fortaſſe nihil habet univerſa Europa neque laudabilius, neque Reipub. ſalutarius: Græcè non malè νεκροφορία, ab exportandis cadaveribus, ſive funeribus efferendis, nuncupare poſſis, qua fit, ut nemo hìc, cujuſmodi ſit conditionis, ſupremo funeris & ſepulchri honore careat. Auctor ſeu potiùs ſuaſor hujus inſtituti fuiſſe fertur beatus Eligius, vetus ille Flandrorum Apo- G ſtolus, qui anno ſupra milleſſimum centeſimo octogeſimo octavo, eodem temporis & horæ articulo, duobus fabris ferrariis, uni Bethuniæ, alteri Beuriaci (inter quæ intervallum eſt paſſuum amplius mille) ſub noctem apparuiſſe, & ut cereum illum toto Belgio memoratiſſimum (qui etiamnum viſitur, pompis ſolemnibus circumfertur, & ad ſacra accenditur, neque tamen ulla ſui parte deperit) formarent, admonuiſſe proditur. Quam rem cùm diligentiſſima inquiſitione cognoviſſet Rogon, ad Divi Præjecti in ſuburbiis Bethunienſibus Prior, ſingulari vitæ ſanctimonia præditus, ſuaſor fuit, ut ejuſmodi ſodalitas, quaſi quædam ἑταιρία ἢ φρατρία charitatis, & Chriſtianæ, in defunctos pietatis alumna, inſtitueretur. Ad cujus legitimam & politicam adminiſtrationem, quotannis viginti unus viri ex honeſtiſſimo civium ordine deliguntur, communibus ſuffragiis Præpoſitum, & quatuor viros creant, quos Majores nominant, qui ſe duces præbeant, & cæteros pro ſua auctoritate ſe ſubſequi cogant in ædium penetralia inde cadavera exportare, & ſandapila ad ſepulturam efferre, quocumque morbi genere, etiam peſtilenti extincta, modò in ſodalitatem nomina dediderint, & intra ſtatos urbis limites mortui deprehendantur. Et annis propè jam hinc qua- H dringentis, uſu & longinqua periclitatione eſt compertum, nihil unquam contagionis ex infectis corporibus contraxiſſe eos, qui tam pium Chriſtianæ charitatis munus exercent. Quod quidem beneficium Bethuniani cives, cum immenſæ Dei clementiæ, tum aſſiduæ beati Eligii, quaſi tutelaris Divi, apud eumdem pro ſe ſuaque civitate interceſſioni meritiſſimò acceptum referunt. *Franciſcus Hobetubergius, ex ipſis Archivis Bethunienſibus.*

A IMPASSIBILITAS, FERITAS, CRUDELITAS ERGA ÆGROTOS.

Apud Indos quidam reperiuntur populi, inter quos quiſquis in morbum incidit, is in locum deſertum pergit, ibique decumbit, ejus vel diſcumbentis vel defuncti curam gerente nemine. *Herod. lib.3.*

Apud Indos pecuarios Padæos, quoties civium aliquis ægrotat, familiares eum interimunt, ne morbo tabeſcens, carnes quibus veſcantur corrumpat. Et licèt ſe neget ille ægrotare, nihilominùs necant eum & epulantur. Qui ad ſenium pervenit, eodem mactatur modo. Et propterea cùm hac de cauſa, tum quia omnes, qui in morbum incidunt, necantur, non multi eorum ad ſenectutem perveniunt. *Herod. lib.3.*

MEDICUS quidam cùm ægrum inviſeret, & ille conquereretur, ſeſe moriturum: barbarus ille verſum occinuit, quo miſerum ægrum penitùs exanimavit: ἔθανε καὶ Πάτροκλος, ὅτις σέο πολλὸν ἀμείνων. Prudentis medici eſt, mortem prædicere, & familiares admonere: non autem ægrum terrere, atque ut Poeta inquit:

Spem ſimulet vultu, premat altum corde dolorem.

B Apud Trogloditas invalidi ob ſenium armenta ſequi, gutture bovis cauda adſtricto, vitam finiunt. Febricitantes item aut morbo incurabili correptos, ſimili afficiunt morte. Maximum enim arbitrantur malorum, ab eo vitam diligi, qui nequeat aliquid agere dignum vita. *Diod. lib.3. cap.3.*

TAMBERLANES leproſos omnes, quotquot inveniret, trucidabat, ne & ipſi diutiùs miſeri eſſent, & alios inficerent, *Chalcondylas.*

DRACULA Tranſalpinæ Hungariæ præfectus, mendicos omnes deperditæ ignaviæ, miſerabiliſque valetudinis & fortunæ, lautiſſimo convivio excepit: deinde cibo vinoque impletos, injecto igni abſumpſit. *Bonfinius lib.10. Decad. 3.*

Ægyptus.

Aſia majoris Regio.

C UNDE DICTA.

ÆGYPTUM ita vocatam ab Ægypto Danai fratre, & filio Beli, verior eſt ſententia; ut cui ille ejecto ſucceſſit, Regnoque nomen dedit. Danaus verò in Græciam conceſſit, & ab hoc Græci, Danai dicti ſunt; quod *Euſeb.* & *Aug. l.28. de Civit.* tradunt eveniſſe, imperante apud Hebræos Joſue, qui ſucceſſit Moyſi, hoc eſt annis 800. poſt diluvium. Vocari olim ſolebat Triquatra ſive Trinacria. Idem Delta, quòd Nilus ſe in triangulum findat inſtar Δ. Hebræi appellant *Meſraim*, à filio Cham. *Geneſis cap.10.*

QUANDO COEPTA HABITARI.

Ægyptus condita creditur à Meſraim filio Cham, (inde enim Hebraicè, *Meſraim*, & hodie à Turcis, *Meſra* vocatur) qui primus eam inhabitare cœpit, ſtatim à diſperſione gentium facta in Babel ſub annum CLXX. poſt diluvium. Fertur autem, quòd Amaſi regnante, habuerit xx. millia oppidorum. Teſtis eſt Mela, & Plinius *lib.6. cap.9. 65. 70.*

ÆGYPTIORUM HAC DE RE FABULÆ.

ÆGYPTII antiquitatem ſuam jactabant, & fabuloſè tredecim millium annorum ætatem ſibi arrogabant; imò pri-
D mos homines in Ægypto conditos, propter Nili fertilitatem exiſtimabant. *Diodor. Sic. lib.1. cap.2.*

ÆGYPTI FOECUNDITAS.

Tanta eſt hujus ſoli fœcunditas, ut Ægyptum cœli imaginem appellet *Triſmegiſtus Apulejanus*. Provenit autem illa ex Nili fluminis annua inundatione. Hinc *Lucanus*,

Terra bonis contenta ſuis; non indiga mercis,
Aut Iovis. In ſolo tanta eſt fiducia Nilo.

Hæc autem Nili exundatio incipit ſolſtitio æſtivo, & deficit ſolſtitio autumnali, juvatque agros tum humectando, tum pinguefaciendo. Tunc enim contingit, ut obſervat *Seneca l.4. natur. quæſt. c.1.* quando terra æſtu torretur, & profundiùs aquam haurit, & imbibit. Cauſa hujus inundationis varia aſſignatur: probabilis eſt quam tradit *Conimbricenſis comment. in meteora tr.9. c.10.* Copia pluvialis aquæ & colliquatarum nivium in partibus illis, unde Nilus originem habet, quibus adauctus exundat, præſertim cum ibidem hyems ſit, dum Ægyptii æſtatem habent; & totam terram, quamvis non ſemper æquali fœcunditate, irrigat, prout aquarum profluentium copia major, aut minor.

AN IB PLUVIÆ. E

Nunquam in Ægypto pluviam viſam, multi fabulantur. Siquidem grandinem viſam aliquando S. Litteræ teſtantur *Exod. c.9.* dicitur enim grando, quam Deus immiſit, dum puniret Pharaonem, tantæ fuiſſe magnitudinis, quantæ ante nunquam apparuerat in univerſa terra Ægypti. Hinc *Diodor. Siculus l.1. c.2.* docet, in Ægypto eſſe pluvias, ſed rariſſimas. Impedit enim ſua inundatione Nilus, ne vapores aſcendant, & denſentur in nubes. Eſt namque Ægyptus admodùm calida, vicina Zonæ torridæ, tantùm 25. gradibus diſtans ab Æquinoctiali.

Ægyptiorum Duces, Reges. ☞ *Quære Fortitudo bellica, Fortes Duces. Item Magiſtratus Chronologicè conſideratus. Ægyptiorum legislatores.* ☞ *Conſule titulum de Legislatoribus. Ægyptiorum Feſta.* ☞ *Vide titulum Feſtorum. Ægyptiorum Sacerdotes.* ☞ *Quære Superſtitio.*

ÆGYPTI DELICIÆ.

Tantæ fuerunt olim Ægypti deliciæ, propter rerum omnium, & exquiſitarum frugum abundantiam, ut terræ Paradiſum eam dixerint veteres, & maſculam virtutem ſuam Romani exuerint, hujus ſoli mollitie deliniti. Legitur in li- F
bris Sibyllinis, *Miles Romane Ægyptum cave;* quod dictum intelligunt nonnulli de Pompejo magno; verùm meliùs de Romano milite, qui ubi hic cœpit laſcivire, degener effectus eſt, ejuſque robur Ægyptii induerunt, Romanoſque ejecerunt. Ferunt, olim propè Memphim in aurea columna ſcriptum fuiſſe, tum demum liberandam Ægyptum, quando Romani faſces in eam inferrentur. *Ioan. Pier. lib.4. Hieroglyph. c.21.*

ÆGYPTIORUM LITTERÆ, ET DISCIPLINA.

Characteres litterarum apud Ægyptios fuiſſe, cum inſtrumentorum formas, tum animalium effigies, conſtat ex uſu Hieroglyphicorum apud eos recepto. De quo *vide Pierium in Hieroglyph.* Probabile eſt, à Jacob. qui annis 17. vel à Joſeph, qui annis 80. ibi habitavit, primas eos diſciplinas accepiſſe.

RELIGIO.

Non una unquam, ſed omninò diverſa, & varia. Nam non modò ſolem & militiam cœli tanquam Deos venerabantur, ſed beſtias quoque diverſi generis; quod volens inſinuare *Horatius in Epiſtolis*, ita ſcribit:

Quis neſcit Veluſi Bythinia, qualis demens
Ægyptus portenta colat, crocodylon adorat G
Pars hæc: illa colit vacuam ſerpentibus Ibin, &c.

Herbas quoque, utpotè cæpas, & oves, inſtar Deorum habebant, neque ob id iis veſcebantur. Unde eos irridens *Iuvenalis*, ita canit *Satyra penult.*

Porrum & cæpe nefas violare, ac frangere morſu.
O Sanctas gentes, quibus hæc naſcuntur in hortis
Numina! lanatis animalibus abſtinet omnis
Menſa, nefas illic fœtum jugulare capellæ.

---

* Æluri.

ANimalia ſunt, ſi non eadem omninò, certè ſimilia felibus. Ita enim in antiquo codice Feſti Pompeji legi teſtatur *Pierius lib.13. Hierogl. c.37.* Eſt Ælurus animal Leoni ſimile, dum procreatur, olim ſylveſtre, maximè muribus adverſatur, ſalax, cujus oculi acie flammea ad immutationem Lunæ creſcunt, & decreſcunt, videlicet nunc aucta, nunc imminuta pupilla, prout Lunæ orbis nunc ſe plenum, nunc dimidiatum oſtendit, &c. ☞ *Quære Tit. de Felibus.* H

Æmulatio.

☞ *Vide ZELUS.*

* DEFINITIO ET ACCEPTIO.

ÆMULATIO, Græcè ζῆλος, Hebraicè *Kineab*, à *Kinnea*, indignatus eſt, dupliciter ſumitur. In genere quidē pro quavis animi cōmotione, ad alterius vel malè vel benè facta, quaten. ex illis aliquid detrahitur aut nobis, aut noſtris. Hinc zelus religionis contra Idololatras aſſurgit, quoniam honorē Deo debitum non exhibent. Et hunc Theologi faciunt duplicem, ſecundùm ſcientiam, & præter ſcientiam. Sic zelus ob juſtitiā Iſraelitas coegit, ut totam tribum Benjamin delerent, propter ſtuprum uxori Levitæ illatum. Hac ſignificatione omnis

A omnis animi impetus, à ratione ſive recta, ſive perverſa proveniens, ad aliquid inſtruendum vel deſtruendum comprehenditur, & in primis ipſa ira: hoc denique impetu juſtitia potiſſimùm, & fortitudo utitur, tanquam inſtrumento. In ſpecie vero ζῆλον Ariſtot. 2. Rhet. Æmulationem vocat, quando pares inter ſe, vel reipſa vel ſaltem opinione, ob ejuſdem boni poſſeſſionem acquirendam conſervandamve contendunt. Æmulatio certè ex aliena felicitate commovetur, non quòd aliis hoc bonum invideat, qui hoc bono ſunt digni, (nam ſi indigni eſſent, oriretur Νέμεσις,) ſed quòd ſibi etiam hoc ipſum communicari, ſuumque bonum excellentius, & illuſtrius eſſe cupit. Eſt autem alia liberalis æmulatio, quam Græci ζῆλον appellarunt, ἀπὸ τοῦ ζηλόειν, hoc eſt, μιμεῖσθαι, deducta quædam τοῦ καλοῦ μίμησις: alia illiberalis, & ſordida, ἔριδος κακοχάρτου mater, ἀπὸ τοῦ ζυλέειν, hoc eſt φθονεῖν, quæ ζηλοτυπία propriè nuncupatur, ſi Euſtathio credimus, in quocumque bonorum genere. Quamvis loquendi uſus obtinuerit, ut amatoria æmulatio Zelotypia κατ᾽ ἐξοχὴν dicatur. Heſiodus ambas ἔριδας ſorores facit, atræ Noctis filias: ne ſit mirum, alteram in alteram degenerare. Porrò quia in omni
B bonorum genere æmulatio poteſt eſſe, ea propter nulla ferè virtus aut vitium eſt, in quo non veſtigium aliquod hujus affectus reperiatur, quatenùs vel ſalutarem vel pernicioſam litem homines inter ſe exercent.

Ad æmulationem propenſi ſunt, qui ſe bonis dignos cenſent, quæ non habent: ideò juvenes & magnanimi tales ſunt, quibus talia bona ſuppetunt, quæ honoratis viris digna ſunt ut divitiæ. Et ii, quos alii dignos cenſent. Et quorum majores, aut cognati, aut propinqui, aut natio, aut civitas honore excellunt, qui ea ſibi propria eſſe, & dignos arbitrantur. *Ariſt. ibidem.*

* APOPHTHEGMATA.

ETHEOCLES Lacedæmonius dicebat, duos Lyſandros Spartam ferre non poſſe. Et Archeſtratus Athenienſis, duos Alcibiades in civitate Athenienſium tolerari non poſſe. Addo, tametſi diverſi & contrarii, tamen erant intolerabiles. *Ælian. l.11. de var. hiſt. Plut. in Lyſandro & Alcib.*

ARISTOCLES, quum Xenocratis æmulatione aperuiſſet ſcholam, hoc carmen uſurpavit:

Αἰσχρὸν σιωπᾶν, Ξενοκράτην δ᾽ ἐᾶν λέγειν. id eſt,
C *Silere turpe, ac Xenocratem pati loqui.*

Laert. l.5. c.1.

ALEXANDER, quum ei datum eſſet ſcriniolum, quo nihil inter opes Darii pretioſius pulchriuſve repertum eſt, & quæreretur, in quem uſum deſtinandum eſſet? aliis aliud ſuadentibus, dixit: Huic optimè ſervandus dabitur Homerus: ſentiens, nullum eſſe theſaurum illo pretioſiorem. Ita viſum eſt juveni, qui ſe totum ad exemplar Achillis componebat. *Plut. in Alex.*

RESPECTU RERUM.

Æmuli

PROPHETIÆ, SAPIENTIÆ.

Divinæ.

MARIA ſoror Moyſis & Aaron frater, æmulatione prophetiæ fraternæ, locuti ſunt contra Moyſen, dicentes: Non per ſolum Moyſen locutus eſt Dominus. *Num.12.*

JOSUE F. Nun invidit duobus ſenioribus de ſeptuaginta quos Moyſes ex juſſu Domini de populo Iſrael ſelegerat, ut tùm onus populi ſuſtinerent, cùm in caſtris relicti vaticinarentur. *Num.11.*

D Joannis Baptiſtæ Diſcipuli invidebant Chriſto, quòd plures diſcipulos faceret, & majore frequentia doceret. Idcircò à Joanne coarguuntur. *Ioan.3.*

Audientes verba Stephani Judæi, diſſecabantur cordibus ſuis, & ſtridebant dentibus in eum, dolentes, quòd non poterant reſiſtere ſapientiæ & ſpiritui qui loquebatur. *Act.7.*

Gregorii Magni Pont. Rom. ſcripta pleraque ab Æmulis ejus combuſta fuere: præter ea quæ Petrus Diaconus ſervavit, aſſerens ſe Spiritum S. in ſpecie columbæ ſupra Gregorii caput pendentem vidiſſe. *Io. Diac. in ejus vita.*

MIRACULORUM.

MAGI Ægyptii cum Moyſe in certamen venere, æmulatione accenſi. Nam quia propheta ſummus myſtica utebatur virga, quæ cœli providentia nunc ſerpens fieri, nunc aliud diverſum videbatur: magica illi arte freti, ne miraculum pro miraculo eſſet, novum commenti ſunt oculorum ludibrium, ut quibus ipſi virgis magicis uterentur, in colubros verterentur. Coarguit Magorum fraudem divina vis, cui nemo niſi impius repugnat, vanaſque hydrorum ſpecies non E
ſine ſpectantium ſtupore, verus myſticuſque Moyſis devoravit ſerpens. *Sab. lib.6. cap.9.*

JOANNES Apoſtolus audiens quendam ejicere dæmonia in nomine Jeſu, qui tamen non erat è diſcipulorum numero, temeritatem ejus caſtigandam putabat. At reſpondit illi Jeſus: Nolite prohibere; qui enim non eſt adverſum nos, pro nobis eſt. *Luc.9.*

Certamen illud memorabile Petri Bar-Jonæ cum Simone Mago, à Simonis Samaritani invidia ortum eſt, qui opera divinitatis, malorum dæmonum præſtigiis æmulabatur, qui ſanctè imitari non poterat. Sed dum Romanam civitatem ludere contendit magico aſtu, divina vi terræ afflictus, crureque debilitatus, luſus eſt. *Sab. l.9. c.2. & l.6. c.9.*

RELIGIONIS.

Ex Theſſalonicenſibus Judæis, & gentilibus crediderunt multi viri & mulieres nobiles non paucæ. Judæi æmuli totam in eos concitaverunt civitatem. *Act.17.*

Petro & Joanne loquentibus ad populum, ſupervenerunt ſacerdotes, & magiſtratus populi, & Sadducæi, moleſtè ferentes, quòd docerent populum. Exurgens Princeps ſacerdotum F
& omnes qui cum illo erant, videntes ſigna quæ per Petrum fiebant, repleti ſunt zelo, & injecerunt manus in Apoſtolos, & poſuerunt eos in cuſtodia publica. *Act.5.*

DOCTRINÆ, ERUDITIONIS.

☞ *Vide Tit. Certaminum literariorum.*

XENOPHANES Colophonius, philoſophus & poeta, contra Homerum & Heſiodum jambos & elegias ſcripſit. Cùm aliquando diceret, ſe vix duos famulos alere poſſe: Jure, reſpondit Hiero. Nam Homerus, cui tu detrahis, plures quàm decem millia etiam mortuus alit. *Plut.* Etſi hoc alii tribuunt Ptolemæo contra Zoilum.

PLATO vir ſummus, & Xenophon, haud expertes fuiſſe creduntur talis affectus. Id indicio eſt, quòd neuter alterius meminit unquam, cùm multa uterque ſcripſerit, ambo clari, & inter ſe alioqui noti, Socraticæque ſapientiæ ambo alumni. *Sab. lib.6. cap.9.*

ARISTOTELES, quum florere Iſocratem nobilitate diſcipu- G
lorum videret, quòd ipſe ſuas diſputationes à cauſis forenſibus & civilibus ad inanem ſermonis elegantiam tranſtuliſſet, mutavit repentè totam propè formam diſciplinæ ſuæ, verſumque quendam de Philocteta paulò ſecus dixit. Ille enim turpe ſibi ait eſſe tacere cum barbaris: hic autem, quum Iſocratem pateretur dicere, αἰσχρὸν σιωπᾶν λαλοῦντος Ἰσοκράτους. *Eraſm. in Adag. ex Cic. Orat.*

THUCIDIDES puer etiamnum, quum fortè hiſtorias ſuas recitanti Olympiæ Herodoto affuiſſet, dicentis venuſtate permulſus, ac gloriæ ſtimulis percitus, non temperavit ſibi à lacrymis. Quod conſpicatus Herodotus, Oloro Thucydidis patri illud inſuſurravit, ὀργᾷ ἡ φύσις τοῦ υἱοῦ σου πρὸς τὰ μαθήματα. *Plut. Suid. Cæl. l.13. c.19. A. L.*

M. Varroni (quem Maurus Terentianus virum undecunque doctiſſimum appellavit) adeò invidit Rhemmius Palæmon Alexandrinus grammaticus, ut eum porcum appellaverit.

BAVIUS & Mevius ineptiſſ. poetæ, Virgilio ſuam inviderunt gloriam. De quibus ipſe *Virg. in Bucol.*

Qui Bavium non odit, amet tua carmina Mevi. H

ASINIUS Pollio adeò fuit infenſus nomini Ciceronis, ut ejus laudes audire nequiverit. Nam quum Sextilius poeta carmen hoc retuliſſet: Deflendus Cicero, patriæque ſilentia linguæ: Aſinius ea re permotus, audire ulteriùs noluit.

HYARBITA Maurus, dum Timagenem philoſophum inter pocula declamantem vellet imitari, & non poſſet, invidia crepuit. *Horat. l.1. Epiſt.*

Rupit Hyarbitam Timagenis æmula lingua,
Dum ſtudet urbanus, tenditque diſertus haberi.

ADRIANUS Imp. in quavis diſplina præcellere omnes mirè affectabat: ſi non ſuccederet, illos potentia ſua evertebat. Proinde Dionyſius ſophiſtes adverſus Heliodorum, in cujus benevolentiam erat is propenſior, & inde epiſtolarum ſibi magiſtrum adoptarat: Pecunias donare ac honores Cæſar poteſt, rhetorem certè facere non poteſt. Homeri poemata adolere quandoque fertur cogitaſſe, ut ei Antimachum ſubſtitueret prælegendum in ſcholis, cujus adhuc pleriſque erat incognitum nomen. *Cæl. l.25. c.23. A. L. ex Suet.*

Vidi ego Georgium, inquit Joach. Camerarius, qui poſteà

A Sabini nomine celebris fuit, valdè tenera adhuc ætate, lacrymas profundentem ad lectionem boni & elegantis carminis: audivi triſtes querelas ejus, deplorantis ſuam infelicitatem in ſcribendo: cum non ſolùm per ætatem nihil quod perfectum eſſet, ipſe elaborare, ſed ne intelligere quidem rationem perficiendi elaborandique adhuc valeret. *Camerarius in vita Philippi.*

MECHANICÆ PERITIÆ.

☞ *Conſule Tit. Certaminum mechanicorum.*

Meno Phidiæ operarum ſocius, & ejuſdem operum invidia accenſus (nam aureum Minervæ ſimulacrum in arce ſculpſerat, & pugnam Amazonicam in ſcuto inſculpens, ſuam imaginem effinxerat, ſenis videlicet calvi, qui ſaxum utraque manu efferret; & Periclis effigiem, pugnantis contra Amazonas, eleganter expreſſerat: artificioſèque manum, qua is haſtam intentabat, faciei objecerat, quaſi ſimilitudinis, quæ ab utroque latere manus apparebat, obtegendæ gratia) ſupplex in foro ſedens, fidem publicam implorabat, indicium ac crimen de Phidia delaturus. Phidias in carcerem ductus, ibi innocens ſumpto veneno necatus B fuit. *Plut. in Pericle.*

Appelles æmulantium ambitione ſæpè vulgari judicio ſuperatus eſt. Provocavit inde ad naturæ tribunal, eſtque ab ea victor judicatus in equi figuratione. *Sabell. lib.6. cap.9.*

Non minori propemodum judicio Zeuſidis & Parrhaſii æmulatio deciſa eſt: in quo certamine non natura, ſed ars ipſa, quæ eſt naturæ æmula, judicavit. *Ibid. ex Plinio.*

PRUDENTIÆ.

☞ *Conſule Tit. Certamina prudentum.*

Videns Achitophel Abſalonis Regis conſiliarius contra Davidem, quòd non factum fuerat ſecundùm conſilium ſuum, ſed magis ſecundùm conſilium Chuſai, abiens in domum ſuam, ſuſpendio interiit. 2. *Reg.* 17.

Palamedem Nauplii filium (ſi qua fides eſt Poetis) nulla res alia circa Illium magis afflixit, quàm Ulyſſis invidia: ſiquidem injuria ab uno profecta eſt, ſed ultio univerſam gentem attigit. *Sabell. l.9. c.2.*

FORTITUDINIS.

HERCULES Alcmenæ filius Liberum patrem æmulatus videtur, terrarum orbe ab ortu ad occidentem ſolem, & me- C ridiem peragrato, columniſque in ipſo Oceani & terræ confinio conſtitutis. *Sabell. l.6. c.9.*

THESEUS Herculis propinqui ſui laborum æmulus, aliquot in terra Græciæ confecit monſtra hominum: ipſe grande nomen adeptus, niſi partum decus peregrinarum mulierum rapina turpiter fœdaſſet. *Sabell. l.5. c.9. ex Plut. in Theſeo.*

ALEXANDER Magnus Philippi filius, viſo Achillis ſepulchro, propemodum collacrymari cœpit, ſtudio gloriæ & æmulatione virtutis: eumque felicem prædicare, cui contigiſſet habere laudum ſuarum præconem Homerum. *Plut.*

SACRAM cohortem Thebanorum ex trecentis delectis viris amatorum & amaſiorum Gorgias tranſcripſit. Habebant hi in Cadmia arce caſtra: ubi ea quæ ad exercitationem pertinerent, & victus iis publicè præbebatur: unde cohors urbana nominabatur. Hanc Pelopidas Bœotarcha, ut virtus eorum illuxit fortiter ad Tegyras circa ipſum dimicantium, non diſtraxit deinceps, neque diſcerpſit, verùm his ſicut toto corpore uſus eſt, cum quibus primum incurſum in maximis certaminibus fecit. Ut enim perniciùs equi ad currus juncti, quàm ſeorſum currunt acti: non quia majore vi ad- D miſſi aera impellant numeroſiores atque perrumpant, verùm quòd inflammet mutua hæc contentio & concertatio fervorem animi: haud aliter fortes viros æmulatione inter ſe egregiorum factorum ad connitendum in communem actum æſtimabat utiliſſimos eſſe expeditiſſimoſque. *Plut. in Pelopida.*

PULCHRITUDINIS.

☞ *Conſule Titulum, Certamina formæ.*

INCOLUMITATIS.

ATHALIA Acab F. Joram Judæorum Regis uxor, cum audiſſet Ochoziam filium Judææ Regem una cum Joram Iſraelitarum Rege fratre ſuo, & omni ſtirpe Achab, interfectos ipſa quoque invidia mota, Davidis omnem ſtirpem extinguere conata, omnes Ochoziæ filios interfecit, unico Joa excepto, quem Jojadas Pontifex ſervavit. 4. *Reg.* 11.

FOECUNDITATIS.

RACHEL ſterilis Liæ ſorori fœcundæ invidit, uſque adeò ut etiam cum convicio liberos à Jacob Patriarcha marito, cui ambæ erant nuptæ, efflagitare non erubuerit. *Gen.* 20.

SUPPLICII. E

DIOPHON ſocio in altiorem locum elato invidiſſe ſcribitur, *Lib.2. Epigram.* Lucillio:

Μακροτέρῳ σταυρῷ σταυρούμενον ἄλλον ἑαυτῦ
Ὁ φθονερὸς Διοφῶν ἐγγὺς ἰδὼν, ἐτάκη.

VENIÆ CONCESSÆ.

Conſternatum Magii Chilonis amentia pectus: qui M. Marcello datum à Cæſare ſpiritum, ſua manu eripuit, vetus amicus, & Pompejanæ militiæ comes, indignatus aliquos ſibi amicorum ab eo præferri. Urbem enim à Mitylenis, quo ſe contulerat repetentem, in Athenienſium portu pugione confodit, protinùſque ad irritamenta veſaniæ ſuæ trucidanda tetendit. *Val. l.9. c.*11.

Aggrippa Ariſtobuli à patre Herode interfecti F. Romę ſeſe Cajo ita inſinuaverat, ut Judææ Rex conſtitutus fuerit. Invidebat ei Herodias ſoror, Herodi Antipæ, Tetrarchæ Galilææ patruo Agrippæ nupta, & maritum impulit, uti & ipſe Romam navigaret. Invitus paruit, mulieris tamen ambitioni cedens profectionem ſuſcepit. Agrippa re cognita, Herodem per litteras accuſat, quod jam olim cum Siano contra Tiberium nunc etiam cum Artabano Partho contra Cajum F conſpiravit. Quo cognito Cæſar & Herodem, & Herodiadem maritum ſequi volentem exilio damnavit. *Ioſeph. lib.* 18. *cap.9. Antiq.*

OFFICII.

Videns Jonas comprophetas ſuos mitti ad oves perditas domus Iſrael, ut ad pœnitentiam populum provocarent, Balaam quoque divinum de ſalute Iſraelitici populi prophetaſſe, dolebat ſe ſolum electum, qui mitteretur ad Aſſyrios inimicos Iſrael, & ad civitatem hoſtium maximam, ubi idololatria, ubi ignoratio Dei; & quod his majus eſt, timebat ne per occaſionem prædicationis ſuæ, illis converſis ad pœnitentiam, Iſrael penitùs relinqueretur. Noverat enim eodem ſpiritu, quo illi gentium præconium credebatur, quòd quando nationes credidiſſent, tunc periret domus Iſrael: & quod aliquando futurum erat, hoc ne ſuo fieret tempore, verebatur. Unde imitatus Cain Jonas, & recedens à facie Domini, fugere voluit in Tharſis, quam Joſephus interpretatur Tarſum Ciliciæ civitatem. *Hieron. com. in Ionam* G *cap.*1.

Ægrè ferebant Græci in primitiva Eccleſia, quòd deſpicerentur in miniſterio quotidiano viduæ eorum, & Hebrææ tantùm legerentur. *Act.*6.

Vidit Ariſtoteles Stagirites Xenocratem ſibi prælatum cujus condiſcipulus fuit (nota eſt vox Platonis, cui illi ambo operam dederunt: Heu qualem aſinum junxit currenti equo!) nec eam tulit ignominiam Philoſophus alioqui eminentiſſimus; ſed procul Athenis, ubi id acciderat, reliquum vitæ egit Atticæ civitati haud dubiè iratus. *Sabell. l.5. c.9. ex Laertio & Æliano.*

THEOPHILUS Alexandrinus Epiſcopus, cùm reſciſſet, nobilem matronam Alexandrinam Iſidoro presbytero mille aureos numeraſſe in pauperum uſus diſtribuendos (cum, ſi Theophilo numeraſſet, vereretur, ne ille in templorum ſtructuram impenderet) rem eam graviter ferens, poſt duos menſes ſynodum coegit, & prolata charta finxit eam ſibi ab annis 18. à quodam contra Iſidorum oblatam: verùm ſe multitudinem negotiorum obrutum, actori judicium dare neglexiſſe: nunc verò conſcientiæ ſtimulis adactum, de ſo- H domiæ vitio Iſidoro crimen intentare. Subornavit quin etiam puerum 15. aureorum pretio, qui coram Iſidorum accuſaret. Qui tamen metu perculſus, aufugit. Iſidorus quamvis innocentiam ſuam ſciret, in montem Nitriæ ad Longos fratres in Scythi habitantes ſe recepit. *Antonin. Tit.* 10. *c.9. & Pallad.*

GLORIÆ, LAUDIS, PRÆCONII.

Victo Goliath triumphans redibat David. Cantabant mulieres: Saul percuſſit mille, David decem millia. At Saul Rex id elogium peſſimè habuit. 1. *Reg.* 18.

THEMISTOCLES in tantum fuit illuſtrium virorum æmulus, ut planè fateretur, Miltiadis trophæa ſibi ſomnum adimere. *Sabell. l.6. c.9. ex Plut. Vitis.*

OPULENTIÆ.

De Erote ſic ſcribit *Martialis Epigram. lib.*10.

Plorat Eros quoties maculoſæ pocula myrrhæ
Inſpicit, aut pueros, nobiliuſve citrum:
Et gemitus imo promit de pectore, quod non
Tota miſer cœnat ſepta, feratque domum.

A *Quàm multi faciunt, quod Eros, ſed lumine ſicco?*
Pars major lacrymis ridet, & intus habet.

DIGNITATIS, MAGISTRATUS.

Eumenem Cardianum, ducem bellicoſiſſ. poſt Alexandri Magni interitum, Olympias & cæteri, qui in Macedonia Antigoni incrementum metuebant, ab Antigono obſeſſum liberavere, & ad bellum contra Antigonum in Aſia gerendum pecunia armis inſtruxere. Sed viciſſim Eumeni Antigenes & Teutamus Argyraſpidum præfecti miſerè invidere. *Plut. in Eumene.*

Fabii Ambuſti Filia triſtis & lacrymis ſuffuſa ſeſe patri obtulit, cùm patricium ſplendorem, & conſulares faſces, quorum ſtrepitum expavit, ſorori (quam conſuli nuptam viſerat) invidiſſet. Cujus intempeſtivæ lacrymæ magnis Rom. Civitatem implevere motibus: aſtruxerunt conſulatum plebi, curulis ſellæ & faſcium ad id tempus ignaræ, mixtuſque ordinum ſanguis miſcuit & honores. *Sab. l.9. c.*2.

C. JUL. Cæſar, cùm Cn. Pompejo ſumma omnia à Senatu B Romæ tribui animadverteret, ita quidem, ut ſolus quoque conſul crearetur, ſui verò abſentis nullam haberi rationem, ægrè illud tulit, neque legiones dimittere voluit, niſi Pompejus quoque exercitum dimitteret. Juſta erat illius petitio; ſed Pompejani favore ſuperabant. Jam quoque cùm Romam occupaſſet, de pace iterùm mentionem fecit, & exercitum utrinque dimitti poſtulavit. Verùm Pompeji ſuperbia res armis decernenda fuit. Proinde cùm in campis Pharſalicis caſtra cepiſſet, gemens ait: Hoc voluerunt, atque huc me neceſſitates redegerunt, ut C. Cæſar maximis perpetratis bellis, ab exercitu ſi diſceſſiſſem, damnatus eſſem. *Plut. in Cæſare.*

AGESILAUS Lyſandri opera Leontychidi in regno prælatus ejuſdemque commendatione à civitatibus Aſiaticis contra Perſas vocatus, duxit ſecum inter triginta conſiliarios Lyſandrum, quo eſſet præcipuè ut principe amicorum uſurus. Poſtquam verò in Aſiam ventum eſt, quòd cum illo incolis nullus uſus intercederet, pauci, idque raò, adibant eum: Lyſandrum verò, ex magna priſtina conſuetudine, amici obſervantia, iniqui timore affectabantur, domumque ejus ce- C lebrabant. Ageſilaus ergo invidia & ambitione flagrans, primùm non conceſſit ei rei ullius gerendæ materiam, neque ulli rei præfecit eum. Deinde quorum commendatorem vel ſtudioſum Lyſandrum intelligeret, eos ſemper inanes, atque infrà abjectiſſimum quemque dimittebat honoratos. Atque ita ſenſim illius labefactabat, & diluebat auctoritatem. Cùm rebus gerendis multos præficeret gregarios milites, eoſque urbibus regendis præponeret, Lyſandro carnium dividendarum attribuit munus. Inde quaſi inſultandi cauſa Jonibus: Eant nunc, inquit, & meum carnium diviſorem colant. Quare viſum Lyſandro eſt, in ſermonem cum illo venire, fuitque conciſum eorum & Laconicum colloquium. Nę tu benè, inquit, noſti Ageſilae, amicos conculcare. Ibi ille: Sanè, ſi me eſſe majores velint. Illos, qui opes meas amplificabuntur, harum æquum eſt eos eſſe conſortes. Ad id tu dixiſti, inquit Lyſander, Ageſilae, potiùs quàm ego feci. Te verò precor vel externorum cauſa, qui conjiciunt in nos oculos, eo me loco reponas ſub ductu tuo, ubi poſitum quàm minimè tibi odioſum, & magis utilem fore putes. Hinc legatus in Helleſpontum miſſus eſt. Spartam D inde vilis reverſus, res novas moliri cœpit. *Plutarchus in Lyſandro.*

Non deſunt, qui credant, Parmenionem Medię pręfectum, & Philotam ejus F. prætextu conjurationis cum Dymno contra regem initæ, revera autem ſola invidia, interfectos fuiſſe, quando jam antea Philotæ ingenio regis animus offenderetur: quippè quum is Antigonæ Pydneæ, ſcorti haud ignobilis, conſuetudine teneretur, puellæ indicio Alexander Magnus comperit, ferocem juvenem jactare ſolitum, nunc ſua, nunc patris opera (qui ſemper lævum cornu provocare ſolitus fuerit bello Perſico) Macedonibus haud uno loco vincere contigiſſe. Qua inſolenti prædicatione ratus Alexander ſuam laudem denigrari, occaſionem magis, quàm crimen ſecutus, utrumque occidit. Ad quod ipſum non mediocriter creditur à Cratero impulſus, qui cum Parmenione & Philota nihil obſcuram exercebat ſimultatem. *Ex Diod. l.17. Sabell. lib.5. Enn.*4.

Bello, quod Artaxerxes rex Ægyptiorum regi Nectanebi intulit, Pharnabazus Perſis, Iphicrates Græcis auxiliariis præfecti, Mendeſium oſtium occuparant. Iphicrates cùm audiviſſet à captivis, Memphim hominum multitudine deſti- E tutam, omnium, quæ in Ægypto ſunt, urbium commodiſſimam eſſe, voluit inde contra Memphim navigare, antequam Ægyptiorum copiæ acceſſiſſent. Pharnabazus autem expectandum hìc eſſe totum Perſarum exercitum cenſebat, tutiorem enim fore in Memphim expeditionem. At Iphicrate dari ſibi mercenarios duntaxat petente, qui tum aderant, & potiturum ſe illorum opera urbe, promittente: Pharnabazus confidentiam ejus, & fortitudinem haud ignorans, veritus ne ſolus ille Ægyptum ſuperaret, permittere ei noluit. Itaque Iphicrates teſtificatus eſt, ſi temporis celerem occaſionem prætermiſerint, in cauſa futuros eſſe, ut totus ille tam ingens exercitus nihil efficiat. At illi ei invidebant, & convitiis eum iniquè proſcindebant. Ægyptii intereà otium nacti, magnum in Memphim præſidium miſerunt. Eteſiis proinde ventis jam ſpirantibus, & Nilo aucto, Perſarum duces in Aſiam reverſi ſunt. *Diod. lib.*15.

VICTORIÆ.

EPHRAIMITÆ Jeptham tribulem ſuum, poſt clariſſimam victoriam de Philiſtæis & Ammonitis partam, quia ad bellum vocati non eſſent, ut hoſtem armis perſecuti ſunt. Cæ- F terùm acie congreſſi, ad quadraginta hominum millia uno amiſerunt prælio. *Sab. l.9. c.*2.

Fuere in arce Athenis oleæ Palladi ſacræ, quæ dicebantur Moriæ. Eas Halirrhotius Neptuni F. ſecuri excidere adorſus, quòd earum productione pater à Minerva ſuperatus fuiſſet, ſecurim ſibimet impegit, & ex eo vulnere obiit. Hinc oleæ μόριαι dictæ. Et quia caprarum ſaliva fructibus venenum eſt, capræ in arcem non admittuntur, neque etiam deæ immolantur. *Cæl. l.12. c.20. A.L.*

ALEXANDER Magnus India ſubacta, cùm ad ſaxum miræ magnitudinis & adulationis, in quod multi populi confugerant, perveniſſet, & cognoviſſet Herculem ab expugnatione illius terræmotu prohibitum: æmulatione motus, ut Herculis acta ſuperaret, ſummo cum labore & periculo ſaxo potitus, omnes ejus loci gentes in deditionem accepit. *Oroſius lib.3. cap.*19.

Majorene juſtitiæ affectu, an invidiæ, Papyrius Dictator Fabium magiſtrum equitum in caſtris primò, mox ad populum Romanum fuerit atrociter inſectatus, nemo (ut arbitror) facilè dixerit. Occiderat ille occidione (quod ſatis G ſtat) Dictatore abſente, ad viginti & amplius hoſtium millia una acie, ex occaſione eos adortus, cùm juſſus eſſet à Dictatore nihil movere, quamdiu ipſe abeſſet. Aut igitur Papyrius nobilem illi victoriam invidit, aut nimis contempſit Rom. legiones, majeſtatemque Rom. populi: cujus precibus nunquam ceſſiſſet, niſi veritus eſſet, ne ſoluto imperio, illius ſuffragio, cui id obſtinatiùs negabatur, reus abſolveretur. *Sab. l.9. c.*2.

C. JULIUS Cæſar, quum veniſſet Gades, animadverſa apud Herculis templum Alexandri Magni imagine, ingemuit, & quaſi pertæſus ignaviam ſuam, quòd nihil tum à ſe memorabile actum eſſet in ætate, qua jam Alexander orbem terrarum ſubegiſſet, in hæc verba prorupit: Nos verò quid? *Plut.*

M. CRASSUS, quum animo angeretur ob honores in Pompejum collocatos, audivit à quodam, mox Magnum adventurum Pompejum. Tum ille arridens: Quantus verò eſt? inquit: invidens illi cognomen, quod ob felicitatem & egregiè rebus geſtis datum, & vel ab ipſo Sylla comprobatum fuerat. *Idem.*

RESPECTU PERSONARUM,

QUAS æmulantur. H

Deum æmulari.

Niſi Protoplaſtus divinam æmuſari voluiſſet ſapientiam, nunquam à lege aberraſſet. Nam quid per Deum aliud fuit omnium ſcientiam rerum affectare, quàm cœli Numen, cujus id proprium eſt, velle æmulari? *Sabell. lib.6. cap.9.*

HERODES rex Judæorum multa puerorum millia morti dedit ad intercipiendum Virginis partum: ut futuræ ejus gloriæ impiè invidens, ſic propriæ ſtultè metuens.

Vetus eſt de Salmoneo & Alladio memoria: quorum Albæ hic in Latio, ille in Elide Arcadię, Jovis tonitrua fulguraque imitati, calamitoſo æmulationis eventu, uterque ſuæ pœnas luit impietatis, cœleſtem ignem experti: quem non minùs ſtultè, quàm impiè, vano ſtrepitu immitabantur. *Sab. lib.6. cap.9.*

ALEXANDER Magnus Philippi filius (quod ſatis conſtat) intra Hydaſpem fluvium & Gangem, metas fixit portas Ca-

A ſpias, rerum à ſe geſtarum terminos; indubitato æmulationis argumento, eorum quæ Bacchus & Hercules diu ante geſſerunt. *Sabel.l.6.cap.9.*

Collegas.

Telchines Martis filios, Rhodi incolas, nonnulli faſcinatores, & maleficos dicunt, quòd Stygiam aquam animalibus & ſtirpibus perniciei gratia inſpergerent, ac (ut *Diod.* ait *l.5.c.12.*) nubes, imbres, grandinem, nivem inducerent, ac mutarent proprias formas, cum vellent, & aliis doctrinam artium inviderent. Nonnulli contrarium ſentiunt, quòd artibus præſtantes, à ſimilibus Articibus odio haberentur, unde hanc infamiam ſunt aſſecuti. Primi ferrum & æs operati ſunt. *Strabo lib.14.*

Pericles, cùm gloriæ Cimonis invideret, qui ipſum divitiis & pecunia ſuperabat, quibus fovebat inopes, ad cœnam quotidie egenos cives invitans, ſenes veſtiens, ſepes amovens prædiorum, quo ſumerent quibus liberet poma: Demonidis Jenſis conſilio, ut tradit Ariſtoteles,, convertit ſe ad publica dilargienda: brevique theatralibus, & judicialibus ſportulis, atque aliis præmiationibus largitionibuſque plebem
B corrupit: ac Cimonem, ut Lacedæmoniorum fautorem, infeſtumque populo, urbe pepulit. *Plut. in Pericle.*

Cleomenes & Demaratus, reges Lacedæmoniorum, ſimultates inter ſe geſſerunt. Tandem Cleomenes per Leutychidem Demaratum Regem optimum ſtatu dejecit, falſis criminibus, quòd non Ariſtonis filius eſſet, ſed ex adulterio natus, Demaratus ad Medos confugit, & Darium contra Græciam inflammavit. *Herod.l.6.*

Obſervatum eſſe, ait Julius Obſequens, neminem qui magiſtratum collegæ abrogaſſet, annum vixiſſe: quorum primus fuit Brutus, deinde T. Gracchus, & P. Tarquin. *Lud. Vives in 2. l. Aug. de Civ. Dei, c.17.*

Bonifacium Comitem, Thracem genere, Placidia Valentiniani II. mater, totius Africæ præfectum fecit, invito quidem, ſed diſſimulante Ætio Patricio, duce Valentiniani, quòd nondum aperta eſſet inimicitia. Poſtquam verò Bonifacius Africam attigit, Ætius manifeſtè obtrectare laudibus ejus, malèque ad Placidiam referre, inſuper quòd tota Africa per eum ſpoliaretur, accuſare cœpit. Rem facilè poſſe deprehendi, ſi juſſus minimè revertatur. Placidia cum
C revocatura ab Ætio prævenitur. Is enim Bonifacio ſcribit, Placidiam illi eſſe infeſtam, & ob id mox eum revocaturam, uti ab ea caveat. Cùm itaque revocaretur, reſpondit, ſe nullatenus nec matri nec Imperatori obtemperaturum. Hoc pacto, Imperatori ſuſpectus factus, Gonthari & Genſerico Vandalis ſe conjunxit, qui in Hiſpania conſtiterant: iiſque duas Africæ partes promiſit, tertiam ſibi reſervans. Sic æmulatione Ætii Africam imprudens Vandalis prodidit. *Cuſpin.*

Vicinos æmulari.

C. Fur. Cteſinus è ſervitute liberatus, quum in parvo admodum agello largiores multo fructus acciperet, quàm ex ampliſſimis agris Vicini, in invidiam incidit hominum accuſantium, cum veneficiis fruges pellicere alienas. Quamobrem à Spurio Albino curuli die dicta, metuens damnationem, quum in ſuffragium tribus oporteret ire, inſtrumentum ruſticum omne in forum attulit: adduxitque etiam filiam robuſtam benè curatam & veſtitam, ferramenta egregiè facta, graves ligones, vomeres ponderoſos, & boves ſaturos, & dixit: Hæc ſunt, ò Quirites, mea veneficia, nec poſ-
D ſum præterea vobis oſtendere labores manuū mearum, multaſque meas vigilias & ſudores. Quod ubi audiviſſent judices, intellexerunt, ex ſola invidia Furium accuſatum eſſe: eumque dimiſerunt abſolutum. *Bruſon. lib.3. cap.7.*

Præceptores.

Sunt qui dicant, Ariſtotelem præceptori ſuo Platoni adeò invidiſſe, ut bonam ejus operum partem flammis, & incendio dederit. Sed fortaſſe tam vera hæc calumnia, quàm illa de Hippocrate medico, quòd igni injecto in templum Æſculapii, quod in Coo erat, medicorum veterum ſcripta omnia deleverit.

Diſcipulos.

Dædalus, Talum diſcipulum ſuum interemit ob invidiam, quòd figuli rotam & ſerram excogitaſſet. *Ovid. Metam.*

Condiſcipulos.

Plato erga omnes Socratis diſcipulos novercæ animum oſtendit. Itaque Socrates ſe per ſomnum vidiſſe dicebat, Platonem cornicem effectum in caput ſuum inſilire, calvitiemque vellicare. Video te, ò Plato, inquiens, permulta E contra caput meum mentiri. *Athen. lib.11. cap.22.* Sed ſophiſta iniquior eſt philoſopho.

Fratres æmulari.

Cain fratrem ſuum Abel rus ſeductum interfecit: æmulatione motus, quòd Deus ejus ſacrificium acceptaſſet, ſuum repudiaſſet. *Gen.4.*

Fratres Joſeph, quòd à patre præ cunctis amaretur, & audientes ſomnia quæ narrabat, eò provecti ſunt æmulationis, ut eum primò interficere conati, mox Iſmaelitis vendiderint. *Gen.30. & 37.*

Peregrinos.

Græcis à Perſico equitatu, quibus Harpagus præerat, apud Malenam fugatis, Hiſtiæus Mileſius, qui à Rege Dario defecerat, captus eſt. Darius rex proculdubio propter ejus merita ignoviſſet illi. At ne fuga elapſus apud regem magnus exiſteret, Artaphernes Sardium prætor, & Harpagus, F
qui eum ceperat, Sardis perductum, in crucem ſuſtulerunt. Caput ſale conditum, Suſa ad Darium detulerunt. Qui indignatus ipſis, juſſit, Hiſtiæi caput, tanquam viri de ſe ac de Perſis benè meriti, elotum atque obvolutum ſepelire. *Herodotus lib.6.*

Bohemi proceres apud Joannem regem ſuum Henrico à Lyppa actore agebant, ne peregrinam ex Germania nobilitatem in Bohemiam induceret, moribus diſſimilem, ex Bohemorum ſpoliis locupletatam, domum ſuam repetere ſolitam: Bohemis potiùs, quàm iſtiuſmodi hirundinibus præfecturas & magiſtratus reliquos commitendos eſſe. Moleſta regis auribus hæc oratio fuit, ut quam ex invidia & odio in Germanos profectam intelligebat: tamen nequid novaretur, nobiliſſimos quos ex Germania in aula habuit, Udalricum videlicet, Bertoldumque & Dyttenonem Comites, invitus invitos à ſe dimiſit. Duæ ſummæ præfecturæ, altera in Bohemia ad Henricum Lyppam, altera in Moravia ad Janum delata, tanta brevi in Bohemia vectigalium regiorum, præſertim in montibus Cuthnenſibus ex venis metallicis facta eſt diminutio, ut ubi ante Germanus præfectus in ſingulas G
hebdomades argenti minimum quingentas libras regi appendiſſet, ibi Henricus nec tertiam illarum partem fiſco inferret. Suo item modo Vattembergus Moravos quæſtui habuit, pupillos hæreditatibus evertens, raròque aliter niſi munere corruptus judicans. Qua rerum indignatione commotus Rex, Lucemburgam ſeceſſit, natale ſolum ſuum inviſurus. Itaque Henricus multò audaciùs bona regia invaſit. E patria reverſo rege, conventu procerum Pragam indicto, Henricus in vincula conjectus fuit. Quem dum factioſi per vim liberare conarentur, irrito conatu, Friderico Pulchro Auſtriæ duci ſeſe dediderunt. Vix tandem Henricus, datis obſidibus & ſex arcibus, in gratiam receptus eſt. *Dubrav.l.20.*

Henricus cognomento Ferreus, comes Holſatiæ, regi Angliæ Eduardo III. ob virtutem fuit commendatiſſimus. Urebat id Anglorum proceres. Inſidiis proinde ſæpè petitus, evaſit per induſtriam. Abſente aliquando Eduardo delatores reginæ ſuggerebant, Saxonem hunc Theutonicum, quem rex multis prætuliſſet nobilibus Anglicis, nobilem non eſſe, & ejus rei periculum in leone fieri poſſe, H
quem natura ajunt internoſcere nobilem ſanguinem ab ignobili. Solebat Henricus manè auras captare, & intra arcem obambulans ſcrutari portarum clauſtra. Angli ergo voluntate reginæ leonem noctu laxant, ut Henricum ignobilem ante lucem laceret. Ille de more ſeminudus baltheum cum gladio collo appenderat, deſcendenſque in gradibus obvium habuit leonem rugientem, & interritus: Quieſce, inquit, quieſce ferox canis. Ad hoc verbum leo pedibus ejus proſternitur, quem ille reduxit in caveam. Ferunt quin etiam, ſtantem aliquando ad cancellos leonis Henricum Anglis dixiſſe: Si quis inter vos eſt nobilis, imitetur factum meum. Mox ingreſſus, ferociſſimo leoni crinale ſuo capiti detractum impoſuit, & exivit nihil reſpectans. Stupuit leo immobilis. Tum converſus ad Anglos; Si quis, inquit, fidit ſtemmati ſuo, referat crinale quod intuli. Illi rubore perfuſi abierunt. *Crantz. lib.9. Sax. cap.24.*

☞ Quære *Invidia.*

A

Ænigma.

*Definitio & Etymologia.

ÆNigma ἀπὸ τοῦ αἰνίττομαι, id eſt, loquor obſcurè: definit Diomedes, obſcuram ſententiam per occultam rerum ſimilitudinem. Vocarunt autem Veteres Latini ænigmata Scirpos, teſte *Gellio*, per antiphraſim, quaſi minimè abſque nodis. Eſt enim Scirpus juncus planè enodis. Differt autem Ænigma & Gryphus, ut illius materia ſint joci, & ſales: hujus, res ſeriæ, & quæ ſtudium requirunt.

*Auctores, et Inventores.

Athenæus Gryphorum auctores facit Ariſtonomum, & Cleonem; & Sympoſius carmine Heroico, & quidam Andelius Anglus, verſibus Ænigmata dederunt, noſtra memoria nonnulli alii: ut Julius Scaliger, Adrianus Junius, Jo: Lorichius, & alii quidam.

B Conjectores. Quique ea Propoſuerunt.

Samson Hebræorum judex Thamnatenſibus juvenibus in nuptiis ænigma proponit. ☞ *Vide Tit. Robuſtorum in genere.*

Salomon Rex Judæorum cum Hiram Tyriorum Rege amicitiam exercuit, eique quæſtiones ænigmaticas propoſuit, quas Hiram per Abdæmonum adoleſcentem Tyrium ſolvit, maximam alioqui pecuniæ multam ſoluturus. *Ioſeph. l.8. Antiq. & l.1. contra Appion. ex Menandro & Dio.*

Lycerus Babyloniorum Rex, Æſopi Phrygii fabulatoris acumine fretus, ænigmatibus certavit cum Nectebano Ægyptio, & magna cum laude victor extitit. *Max. Panudes in ejus vita.*

Nicaula Ægypti & Æthiopiæ Regina, quam Sabam Reginam vocamus, Salomonis Regis Judæorum ſapientiæ fama mota, ad eum magno cum comitatu Hieroſolymas profecta, quæſtiones obſcuras ei propoſuit. Quas cùm ille nullo negotio ſolviſſet, donavit 120. auri talenta, præter gemmas & aromata. 3. *Reg.10.*

Tres Darii Regis Stipatores, Rege invitante, certamen
C ſapientiæ inierunt, quiſnam eorum ſapientiſſimam proferret ſententiam. Unus, Præpotens eſſe vinum: alter Regem: tertius Zorobabel Judæus, Salathielis F. Mulieres, ſed veritatem omnia vincere, aſſeruit. Libellum quiſque ſuum obſignatum Regis pulvino dormienti ſubjiciunt. Rex expergefactus, ſatrapis ſuis convocatis, ſuam quemque ſententiam probare juſſit. Omnium igitur aſſenſu Zorobabel victor declaratus, cùm præmia ſapientiæ ex pacto ei deferrentur, ut purpura veſtiretur, auro biberet, in auro dormiret, aureis frænis currum, byſſinamque cidarim, & torquem circum collum haberet, Regis familiaris vocaretur, & ſecundus à Dario propter ſuam ſederet ſapientiam: Zorobabel ad Regem converſus, eum voti admonuit, quo ſe obſtrinxerat, de Hieroſolymitano templo & urbe inſtaurandis. Rex igitur ejus monitis annuit. Atque ita Zorobabel inceptam ſub Cyro, verùm ſub Cambyſe impeditam templi inſtaurationem, perſecutus eſt. 4. *Eſdræ 3. & 4.*

Ad Jocaſtam, Laji viduam, Sphinx venit, ænigma proponens omnibus ſolvere paratis: hac lege, ut ſi explicuiſſent, ducerent Jocaſtam cum regno Thebarum: ſin non
D poſſent, perirent. Ænigma erat, Quodnam animal eſſet & quadrupes, & bipes, & tripes? Multis propter ænigma, cùm regni eſſent avidiores, occiſis, Oedipus Thebas venit, & obſcuritatem declaravit. Ita matrem Jocaſtam accepit in conjugem, Thebaſque rexit. Sphinx ſe ex edito præcipitavit loco. Oedipus, cùm ex Jocaſta liberos genuiſſet, matremque eſſe ſuam reſciſſet, & ſe patrem occidiſſe, luminibus ſeipſum privavit. Filii armis inter ſe de paterno regno contenderunt. *Diod. Strabo, Sophocles ac Seneca.* Sphingem Chimæra & Typhone natam, tradit *Heſiodus. Auſonius in Gryphis* triforme monſtrum ait fuiſſe, facie puellari, alis volucris, & pedibus leonis. Sic enim ait:

Illa etiam thalamos per trina ænigmata quærens,
Qui bipes & quadrupes foret, & tripes omnia ſolus,
Terruit Aoniam volucris leo, virgo triformis
Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella.

Reverà autem Sphinx erat mulier acri & ſævo ingenio.

Amasi Ægyptiorum Regi, ſapientiæ certamen fuit cum Rege Æthiopum. Itaque per literas juſſit illi edere, quid antiquiſſimum ſit, quid pulcherrimum, quid optimum, quid ſapientiſſimum, quid communiſſimum: & verò inſuper, E
quid utiliſſimum & nocentiſſimum, quid valentiſſimum, quid facillimum, expromere. Reſpondit ille, Quid antiquiſſimum? Tempus. Quid maximum? Mundus. Quid ſapientiſſimum? Veritas. Quid pulcherrimum? Lux. Quid communiſſimum? Mors. Quid utiliſſimum? Deus. Quid nocentiſſimum? Dæmon. Quid valentiſſimum? Fortuna. Quid facillimum? Suave. Quas ſolutiones Amaſis partim accepit, partim rejecit. Atqui Thales nullam earum reprehenſione vacare, verùm claudicare multis modis omnes, multùmque rudes eſſe, cenſet apud *Plut. in convivio.* Quin potiùs ſic reſpondendum fuiſſe: Quid antiquiſſimum? Deus, inquit Thales: Ingenitus eſt enim. Quid maximum? Locus. Nam reliqua mundus, mundum hic complectitur. Quid pulcherrimum? Mundus: Quidquid enim concinnam ordinationem obtinet, hujus eſt portio. Quid ſapientiſſimum? Tempus: Siquidem alia jam invenit, alia inveniet. Quid communiſſimum? Spes: Quandoquidem, quibus nihil aliud ſuppetit, iis hæc ſuppetit. Quid utiliſſimum? Virtus: Namque cætera utendo rectè
utilia efficit. Quid nocentiſſimum? Vitium: Ferè enim F
noxam adfert ejus contagio. Quid fortiſſimum? Neceſſitas: Eſt enim una invicta. Quid facillimum? Quod naturæ conveniens eſt: Quando voluptates quidem ſubinde averſantur homines.

Eidem Amaſi Rex Æthiopum præceperat, uti Pontum biberet. Id ſi feciſſet, multos ejus vicos & oppida ferret: ſin minùs, urbibus ad Elephantim jacentibus cederet. Ergo animi dubius, à Biante Prieneo conſilio accepto, reſpondit: Abſque mora ſe id facturum, ſi priùs ipſe amnes, qui in maria labuntur, inhibuiſſet. *Plut. in Convivio ſeptem.*

Ptolemæus Philadelphus, Rex Ægyptiorum, Septuaginta interpretibus Bibliorum, Hieroſolyma ad ſe miſſis, ſapientiæ illorum explorandæ cauſa, problema in convivio ſingulis propoſuit. *Ariſteas, & Ioſeph.*

Ex Gymnoſophiſtis, qui præcipuè Sabbam ad defectionem impulerant, & plurimùm fatigaverant Macedonas, decem acres ad reſpondendum & contractos habitos, Alexander M. cepit. His quæſtiones obſcuras poſuit, necem denuncians primo, qui parùm rectè reſpondiſſet, inde ordine reliquis. Unum natu maximum dedit judicem. Primus in- G
terrogatus, vivoſne plures eſſe, an mortuos cenſeret? Vivos, ait: Neque enim jam eſſe eos, qui mortui ſunt. Secundus, terrane an pelagus grandiores gigneret belluas? Terram: quippè hujus, inquit, pelagus portio eſt. Tertius, quod animal callidiſſimum eſſet? Quod hactenùs, inquit, homo non cognovit. Quartus requiſitus, quamobrem Sabbam ad rebellionem concitaſſet? reſponſum dedit, quò honeſtè viveret, aut malè periret. Quintus rogatus, diem an noctem putaret fuiſſe priorem? diem, ait, uno die. Adjecit autem, cùm id Rex admiraretur, implicatarum interrogationum neceſſe eſſe, ut eſſent implicatæ reſponſiones. Ita progrediens, ſextum percunctatus eſt, quemadmodùm quis maximè ſe efficiat charum? Si potentiſſimus, inquit ille, nec formidabilis eſſet. Ex reliquis alius rogatus, quemadmodùm ex mortali quis Deus evadat: Si quid fecerit, inquit, quod facere denegatum ſit homini. Alius de vita & morte, utra valentior? reſpondit, vitam tam multa tolerantem mala. Poſtremus, quatenùs hominem vivere deceat? Eatenùs, dum mori quàm vivere non cenſeat præſta-
re. Ita tandem verſus ad judicem, pronunciare eum juſſit H
ſententiam. Qui cùm alium alio dixiſſet ſegniùs reſpondiſſe: Ergo tu, inquit, primus moriere, qui ita decernis. Minimè verò, Rex, inquit ille: niſi tu mentiaris, qui primum dixiſti interfecturum te illum, qui peſſimè reſpondiſſet. Hos igitur muneribus honoratos dimiſit. *Plut. in Alex.*

Sympotica fuerunt, Ænigma & Gryphus: illud luſum habebat, Gryphus verò etiam ſtudium ac curam. Solventi, præmium erat carnis portio: imperito ac ſegni, multa irrogabatur, ut ſalſam hauriret potionem. Nomen inditum id genus ſermonibus obvolutis, à piſcatorum gryphis ſive retibus. Quæſtiones verò dicebantur ciliciæ, hoc eſt, ζητήματα κυλίκεια: arbitror, quia κύλιξ, poculum ſignificat. *Cæl.l.28. c.4.*

Non aliena eſt à Philoſophia, ænigmatum explanatio: ſiquidem antiqui ſapientiam per hujuſmodi demonſtrationes enucleabant, & inter pocula quæſtiones proponebant eruditas, non ſcurriles, aut gaſtrologiæ potiùs quàm Philoſophiæ convenientes. Primò igitur jambicum carmen dicenti, contradicentis alicujus poetæ in eandem ſententiam carmen profertur: itaque ſingulos jambum dicere oportet, eo